

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt mandag den 16. november 2020

Sag 2/2020

(2. afdeling)

Fagligt Fælles Forbund som mandatar for A

(advokat Malou Ehmer)

mod

Kims A/S

(advokat Ulrik Christrup)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Odense den 22. oktober 2018 (BS 11-1174/2012) og af Østre Landsrets 20. afdeling den 4. oktober 2019 (B-1298-18).

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Vibeke Rønne, Lene Pagter Kristensen, Lars Hjortnæs, Lars Apostoli og Anne Louise Bormann.

Påstande

Parterne har gentaget deres påstande.

Anbringender

Parterne er enige om, at forældelsesfristen for kravet om betaling af 1.605.718 kr. i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste er 5 år, jf. arbejdsskadesikringslovens § 36, stk. 3, og at fristen begyndte at løbe fra tidspunktet for arbejdsulykken den 13. august 2009, jf. Højesterets dom af 19. marts 2013 (UfR 2013.1823).

Fagligt Fælles Forbund (3F) som mandatar for A har anført navnlig, at kravet, der dækker erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for perioden fra den 1. februar 2012 til den 1. april 2017, ikke er forældet, da forældelsesfristen blev afbrudt ved hans anlæggelse af sagen den 13. juni 2012. Kravet var ganske vist ikke med i den oprindelige påstand om betaling af 532.524,67

kr., der alene dækkede godtgørelse for svie og smerte samt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste mv. for perioden indtil februar 2012. Påstanden blev imidlertid forhøjet med kravet om betaling af yderligere 1.605.718 kr. ved hans processkrift af 13. september 2017. Det skete i overensstemmelse med det forbehold om forhøjelse af påstanden, som var taget allerede i stævningen.

Forbeholdet om at kræve yderligere erstatning for tabt arbejdsfortjeneste blev gentaget i forbindelse med aftalen om delhovedforhandling af betalingskravet på 532.524,67 kr. vedrørende perioden indtil februar 2012. Da han havde fået medhold i kravet ved byrettens deldom af 28. oktober 2014, som landsrettens stadfæstede ved dommen af 7. januar 2016, sluttede sagen ikke. Sagen fortsatte derimod ved byretten, hvor den i en periode var udsat på opgørelse af kravet om yderligere erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for den efterfølgende periode.

Efter ordlyden af og forarbejderne til forældelseslovens § 16, stk. 2, nr. 1, afbrydes forældelse bl.a. ved indlevering af stævning. Det gælder ikke alene for så vidt angår kravet i stævningen, men også for så vidt angår den efterfølgende forhøjelse af kravet, når grundlaget for forhøjelsen er det samme forhold, som begrundede den oprindelige påstand, og der er taget forbehold om forhøjelsen.

Retssagen er fremmet til erhvervelse af dom inden for rimelig tid i overensstemmelse med forældelseslovens § 16, stk. 1. Udsættelserne var godkendt af retten og var begrundet med, at hans erhvervsevne var uafklaret.

Forældelseslovens § 21, stk. 1, om foreløbig afbrydelse af forældelse er ikke relevant, da bestemmelsen angår forældelse af krav efter endelig dom i et anerkendelsessøgsmål. Denne sag er ikke et anerkendelsessøgsmål, og sagen fandt ikke sin endelige afgørelse ved Østre Landsrets dom af 7. januar 2016, idet der var tale om stadfæstelse af en deldom, og sagen herefter fortsatte ved byretten.

Kims A/S har anført navnlig, at betalingskravet på 1.605.718 kr. angår erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for en periode, som ikke var omfattet af påstanden i stævningen. Det følger af forældelseslovens § 16, stk. 2, nr. 2, at forældelse af et krav, som ikke er medtaget i stævningen, først afbrydes på det senere tidspunkt, hvor fordringshaveren nedlægger en påstand, som

omfatter kravet. Derfor var forældelse af kravet allerede indtrådt, da påstanden herom blev nedlagt den 13. september 2017.

Retssagen om betalingskravet på 532.524,67 kr., som blev anlagt den 13. juni 2012, blev endeligt afsluttet ved landsrettens dom af 7. januar 2016. Dommen var også udtryk for en endelig afgørelse om grundlaget for et krav om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter arbejdsulykken i 2009. Efter § 21, stk. 1, medførte sagen, der blev afsluttet ved denne dom, derfor foreløbig afbrydelse af forældelsen af hans krav om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for den efterfølgende periode. Efter § 21, stk. 1, ophører den foreløbige afbrydelse af forældelsen imidlertid 1 år efter dommen, og denne frist var derfor udløbet, da betalingspåstanden på 1.605.718 kr. blev nedlagt den 13. september 2017. Landsretten har derfor med rette fastslået, at dette krav er forældet.

Efter landsrettens dom fortsatte sagen ganske vist ved byretten, men der var ikke nedlagt nogen påstand under denne sag i hele perioden fra landsrettens dom den 7. januar 2016 til fremlæggelsen af processkriftet af 13. september 2017. Derfor har 3F heller ikke opfyldt betingelsen i forældelseslovens § 16, stk. 1, om at foretage retslige skridt med henblik på at erhverve en dom, der fastslår fordringens eksistens og størrelse, og forfølge disse skridt inden for rimelig tid. Det er ikke tilstrækkeligt, at en retssag uden nogen påstand er verserende, selv om den er udsat på sagsøgerens opgørelse af sit krav, og modparten ikke har protesteret mod udsættelse.

Han kunne allerede i januar 2016 – umiddelbart efter landsrettens dom – have nedlagt påstand om betaling af erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for perioden fra februar 2012 til januar 2016. En afgørelse fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vedrørende spørgsmålet om erhvervsevnetab var ikke nødvendig, for at han kunne kræve erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

Den 13. august 2009 var A udsat for en arbejdsulykke under sin ansættelse hos Kims A/S. Ved stævning modtaget i retten den 13. juni 2012 anlagde Fagligt Fælles Forbund (3F) som

mandatar for A sag mod Kims med påstand om betaling af 532.523,67 kr. Betalingskravet angik godtgørelse for svie og smerte samt erstatning for positive udgifter og for tabt arbejdsfortjeneste for perioden indtil udgangen af januar 2012. Han tog i den forbindelse forbehold for forhøjelse af påstanden med henvisning til, at han stadig var sygemeldt, og at der derfor påløb krav om yderligere erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Der blev i medfør af retsplejelovens § 253 truffet beslutning om delhovedforhandling om det krav på 532.523,67 kr., der indtil videre var fremsat vedrørende erstatning for tabt arbejdsfortjeneste mv. 3F tog i den forbindelse forbehold om yderligere krav, og Kims erklærede, at indsigelse om ulovlig udstykning ikke ville blive gjort gældende. Ved byrettens deldom af 28. oktober 2014 blev Kims dømt til at betale påstandsbeløbet på 532.523,67 kr., og dommen blev stadfæstet af Østre Landsret den 7. januar 2016.

Efter landsrettens dom fortsatte sagen ved byretten, hvor den blev udsat på 3F's opgørelse af yderligere krav til behandling ved retten. 3F meddelte, at der ville blive fremsat krav om yderligere erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, men at det samlede krav ikke kunne opgøres, idet der fortsat ikke forelå en endelig afgørelse om erhvervsevnetab fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Sagen blev herefter udsat flere gange.

Ved processkrift af 13. september 2017 nedlagde 3F påstand om, at Kims skulle betale 1.605.718 kr. Kravet vedrører erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for perioden fra den 1. februar 2012 til den 1. april 2017. Sagen angår for Højesteret, om dette krav er forældet.

Fristafbrydende virkning af stævningen

Forældelsesfristen for krav mod arbejdsgiveren om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter en arbejdsskade er 5 år, jf. arbejdsskadesikringslovens § 36, stk. 2, jf. stk. 3. Som fastslået ved Højesterets dom af 19. marts 2013 (UfR 2013.1823) skal forældelsesfristen regnes fra skadens indtræden, jf. forældelseslovens § 2, stk. 1, jf. stk. 4.

3F har den 13. juni 2012 anlagt sag om erstatning i anledning af arbejdsulykken den 13. august 2009 og dermed inden udløbet af forældelsesfristen.

Efter § 16, stk. 1, afbrydes forældelsen, når fordringshaveren foretager retslige skridt mod skyldneren med henblik på at erhverve en dom, der fastslår fordringens eksistens og størrelse, og forfølger disse skridt inden for rimelig tid. Afbrydelsen sker efter § 16, stk. 2, nr. 1, ved indlevering af stævning og efter nr. 2, når påstand om fordringen nedlægges under retssagen, herunder som modkrav.

Af lovforslagets bemærkninger til § 16, stk. 2, nr. 2, fremgår bl.a., at denne bestemmelse omfatter tilfælde, hvor sagsøgeren under sagen forhøjer sit krav, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, lovforslag nr. L 165 s. 5630. Det fremgår endvidere af lovforslagets bemærkninger til § 16 om afbrydelse af forældelsen ved sagsanlæg og andre foranstaltninger, der foretages med henblik på at opnå en bindende afgørelse, at bestemmelsens indhold i det væsentlige svarer til hidtil gældende ret efter forældelsesloven fra 1908 med visse præciseringer. I bemærkningerne til § 16, stk. 2, nr. 2, er det gentaget, at bestemmelsens indhold er i overensstemmelse med hidtil gældende ret.

Højesteret finder, at bemærkningerne til bestemmelserne i § 16, stk. 1, nr. 1, og nr. 2, må forstås således, at bestemmelserne skal fortolkes i overensstemmelse med hidtil gældende praksis om afbrydelse af forældelse ved stævning og nedlæggelse af nye påstande under en verserende retssag.

Højesteret udtalte i dom af 8. november 2000 (UfR 2001.317), at det i den pågældende sag med tilstrækkelig bestemthed fremgik af stævningen, hvilke fordringer sagen angik, og at det derfor ikke kunne begrunde, at sagsanlægget frakendtes fristafbrydende virkning for krav ud over 10.000 kr., at kravet i stævningen foreløbigt var begrænset til dette beløb. Tilsvarende udtalte Højesteret i dom af 17. juni 2013 (UfR 2013.2608), at stævningen i sagen havde afbrudt forældelsen også for så vidt angår et betalingskrav ud over beløbet i stævningen, idet det fremgik af stævningen, hvilken fordring sagen angik.

Betalingskravet på 1.605.718 kr. angår som nævnt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste som følge af arbejdsulykken den 13. august 2009 og dermed det samme forhold, som ligger til grund for betalingskravet på 532.523,67 kr. i stævningen. Begge krav angår således erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i anledning af arbejdsulykken, men vedrører blot forskellige perioder. Højesteret finder herefter, at sagsanlægget den 13. juni 2012 ikke alene har fristafbryden-

de virkning for det oprindelige betalingskrav, men også for betalingskravet på 1.605.718 kr., som der blev nedlagt påstand om senere under samme sag.

Ophør af fristafbrydende virkning af stævning

Er der inden forældelsesfristens udløb anlagt en retssag om grundlaget for fordringen, indtræder forældelse tidligst 1 år efter sagens endelige afgørelse, jf. forældelseslovens 21, stk. 1, om foreløbig afbrydelse af forældelsen.

Ved Østre Landsrets dom af 7. januar 2016 skete der stadfæstelse af en deldom, og sagen fortsatte ved byretten, hvor sagen blev udsat på 3F's opgørelse af yderligere krav om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste mv. i overensstemmelse med 3F's forbehold herom. Højesteret finder herefter, at landsrettens dom ikke afsluttede sagen, og at § 21, stk. 1, derfor ikke finder anvendelse med den virkning, at A var afskåret fra at fremsætte yderligere krav senere end 1 år efter denne dom.

Efter forældelseslovens § 16, stk. 1, skal fordringshaveren som nævnt forfølge de retslige skridt inden for rimelig tid. 3F har overholdt de af retten fastsatte frister i forbindelse med udsættelserne af sagen i tiden efter landsrettens dom af 7. januar 2016. Det var endvidere klart for parterne, at sagen om A' krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste fortsat var verserende og angik perioden efter udgangen af januar 2012, selv om der i perioden fra landsrettens dom til processkriftet af 13. september 2017 ikke var nedlagt en påstand, som landsretten ikke allerede havde taget stilling til. Under disse omstændigheder finder Højesteret, at stævningen har bevaret sin fristafbrydende virkning.

Konklusion og sagsomkostninger

Højesteret tager 3F's påstand til følge og hjemviser sagen til fortsat behandling ved byretten.

Sagsomkostninger for landsret og Højesteret er fastsat til dækning af advokatudgift med 200.000 kr. og retsafgift med 97.100 kr., i alt 297.100 kr. Sagens omkostninger for byretten fastsættes ved sagens endelige afgørelse.

Thi bestemmes:

A' krav om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for perioden 1. februar 2012 – 1. april 2017 er ikke forældet.

I sagsomkostninger for landsret og Højesteret skal Kims A/S betale 297.100 kr. til Fagligt Fælles Forbund som mandatar for A.

Sagsomkostningsbeløbet skal betales inden 14 dage efter afsigelse af denne kendelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.